

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO IBILGAILUEN HORNIDURARAKO LANGILERIK GABEKO INSTALAZIOEK BETE BEHARREKO ESKAKIZUNEI BURUZKO DEKRETUAREN GAINEKO TXOSTENA

125-ARAU-2018 LEA/AVC

Aurkibidea:

I. TXOSTENAREN XEDEA.....	2
II. EAE-KO ZERBITZUGUNEAK	2
1. Ibilgailuetarako erregaiak	2
2. Ibilgailuetarako erregaien txikizkako banaketaren merkatua.....	3
A. Eskaria	4
B. Eskaintza	5
C. Prezioak.....	8
a. Zergen aurreko prezioak.....	8
b. Publikoarentzako salmenta-prezioak	9
3. Langilerik gabeko zerbitzuguneak.....	10
A. Eskaintza	11
B. Prezioak.....	11
III. ARAU-ESPARRUA.....	12
IV. EAE-KO IBILGAILUEN HORNIDURARAKO LANGILERIK GABEKO INSTALAZIOEK BETE BEHARREKO ESKAKIZUNEI BURUZKO DEKRETU- PROIEKTUA.....	14
V. LEGE-MUGAK ETA LEHIA	17
1. Arauketa ekonomiko efizientea	17
2. Premiaren analisia	19
3. Proporzionaltasunaren analisia	20
A. Alderdi orokorrak.....	20
B. I. kapitulua.- Xedapen orokorrak	21
C. II. kapitulua. Erabiltzaileei informazioa ematea. Erreklamazio-orria.....	22
D. III. kapitulua. Instalazioen segurtasuna.....	22
E. IV. kapitulua. Suteen aurkako babesak	24
a. Babestu beharreko gunea.....	24
b. Baldintza meteorologikoak.....	26
c. Beste alderdi batzuk.....	30
F. V. kapitulua. Kontrolatzea, ikuskatzea eta mantentzea	31
G. VI. kapitulua. Zisterna-kamioien deskargak	31
H. VII. kapitulua. Edozein hornidura-erregimenetan egindako berrikusapenen, proben eta ikuskapenen liburua	32
VI. ONDORIOAK	32

Osoko bilkura

Alba Urresola Clavero, presidentea

Rafael Iturriaga Nieva, kidea

Enara Venturini Álvarez, kidea

Maria Lourdes Muñoa Corral, idazkaria

Lehiaren Euskal Kontseiluak (aurrerantzean, LEK) bilera egin du, goian aipatutakoak elkartuta, 2018ko azaroaren 15ean, eta honako txosten hau eman du.

I. TXOSTENAREN XEDEA

1. 2018ko apirilaren 10ean, Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Sailak Lehiaren Euskal Agintaritzari (LEA/AVC) sailak berak egindako Euskal Autonomia Erkidegoko ibilgailuen hornidurarako langilerik gabeko instalazioek bete beharreko eskakizunei buruzko dekretu-proiektuaren (aurrerantzean, Dekretu-proiektua) gaineko txosten bat egiteko eskatu zion.

2. Txosten hau Lehiaren Euskal Agintaritzari buruzko otsailaren 2ko 1/2012 Legearen 3.5 artikuluan xedatutakoaren arabera ematen da. Artikulu horretan jasotzen denez, erakunde honek «lehiari eragiten dioten araugintzako egitasmoei buruzko irizpena emango du, baina ez da izango loteslea».

II. EAE-KO ZERBITZUGUNEAK

1. Ibilgailuetarako erregaiak

3. Ibilgailuetarako erregaiaren eta ekonomia-jarduera askoren artean lotura estua dagoenez, erregai funtsezko produktu estrategiko bat da. Horregatik, lehia-baldintza optimoetan hornitzea ziurtatu behar da eta bai enpresen garapena bai etxeko ekonomien ongizatea kaltetzen duten efizientzia-ezak saihestu behar dira.

4. Erregaiak produktu homogeneousak dira eta horien prezio publikoak gardenak. Erregaien hornidura hainbat jarduera (erauzketa, fintzea, biltzea, garraiatzea, handizkako banaketa eta azken kontsumitzaileari banatzea) barne hartzen dituen sektore bateko azken katebegia da eta EAEn, beste ingurune batzuetan bezala,

honako ezaugarri hauek ditu: operadoreen kontzentrazio bertikala, enpresen kontzentrazio handia eta hornidura eskusiboko akordioen sare paraleloak izatea.

2. Ibilgailuetarako erregaien txikizkako banaketaren merkatua

5. Ibilgailuak hornitzeko instalazioetan petrolio-erregaiak txikizka saltzea honako jarduera hau dela ulertzen da: instalazioan bertan kontsumitzaileei petrolio-erregai eta -produktuak entregatzea prezio jakin batean. Horiek hornidura-instalazioak dira; oro har, zerbitzugune (ZG) edo «gasolina-zerbitzugune» deiturikoak.

6. Merkatu hori, bere dimentsio geografikoan, kokalekuarekin estuki lotuta dago – bereziki, eskaerak joan-etorri partikularrekin eta hurbileko garraioarekin lotuta egoten direlako–, beraz, kokapenak ZGen ordezkagarritasuna biziki baldintzatzen du. Horrek, era berean, eragin-eremua baldintzatzen du.

7. Hala, kokapena bereizgarri estrategikoa da eta alderdi horrek, beste ZG batzuekiko distantziarekin batera, prezioen aldagarritasunean eragin handia du.

Nolanahi ere, halako merkatu heldu batean, kokapen onenak –trafiko-dentsitate handiko errepideak– hartuta egon ohi dira eta kokapenarekin lotutako errenta horiek berdintzeko aukera ibilgailuen trafiko handiko kokapen alternatibo berriak eskuratzearen edo hainbat lehia-bektore bereizgarritz eta erakargarritz (prezioak, ordutegiak, etab.) baliatzearen eskutik bakarrik etor daiteke.

8. Ildo horretan, 2013. urtean egin zen desarauketak edo arauketa-traben kentzeak ZGetara¹ zuzendutako lurzoruak liberalizatzea ekarri zuen eta operadore eta gasolina-zerbitzugune berriak ezartzeko aukera eman zuen, adibidez: merkataritzaguneetan kokatutakoak eta langilerik gabeko zerbitzuguneak –*low cost* zerbitzugune ere deitzen zaie–.

Horren ondorioz, erabiltzaileentzako abantailak sortu ziren, OCUn txostenak (2018)² eta Bernardok (2017)³ frogatzen dutenez. OCUn txostenaren arabera,

¹ 11/2013 Legea, uztailaren 26koa, ekintzaileei laguntzeko eta enpleguaren sorrera eta hazkundera suspertzeko neurriei buruzkoa. (39 artikulua, Bi). https://www.boe.es/boe_euskera/dias/2013/07/27/pdfs/BOE-A-2013-8187-E.pdf

«(...) Lurraldearen eta hirigintzaren plangintza egiteko tresnek ezingo dituzte arautu instalazioen alderdi teknikoak, ezta teknologia jakin batzuk eskatu ere.

Erregaiak txikizka hornitzeko instalazioen jarduera ekonomikoa bateragarria izango da, lurzoruaren erabilerari dagokionez, merkataritza-jarduera indibidual eta elkartuekin, merkataritza-zentroekin, merkataritza-parkeekin, ibilgailuen azterketa teknikoa egiteko establezimenduekin eta industrialde edo industria-poligonoekin. Instalazio horiek bateragarriak izango dira, halaber, arrisku, hondakin-sorkuntza eta ingurumen-inpaktu antzerakoa duten jarduerak ezartzeko egokiak diren erabilerekin, berariaz zehaztu gabe zerbitzugunerako egokitasunaren kualifikazioa. (...)

² OCU, *Compra maestra* 436, 2018ko maiatza.

2018an hiri berean prezioetan alde handiak zeuden; 2012an, berriz, kasu askotan ez ziren % 1era ere iristen. Bernardok frogatzen duenez, instalazio berriak ezarri ziren eremuetako lehiakideek prezioak % 1,82 jaitسي zituzten operadore berririk ezarri ez zen eremuetakoekin alderatuz.

9. Ibilgailuetarako erregaien txikizkako merkaturaren oligopolioaren prototipoa da –operadore gutxi elkarren arteko lehia eta elkarren mendekoak–, hau da, egitura horrek prezioak kolusioaren bidez finkatzeko joera du eta horren ondorioz eraginkortasunik ezak sortzen dira. Horregatik, prezio-politika oldarkorrek dituzten operadore independenteak sartzeak lehia handitzen laguntzen du eta bai prezioetan bai gizarte-ongizatean eragiten du⁴.

A. Eskaria

10. Ibilgailuetarako erregaien eskari agregatua –nagusiki partikularrez eta garraioari osatua– oso zurruna da prezioen aldaketen aurrean. Hala ere, ZGekiko desagregazioak zurruntasun hori modulatu egin beharko luke eta azken kontsumitzaileak prezioaren eta kalitatearen aldetik baldintza hobek izatea ahalbidetu beharko luke.

11. 2017. urtean, bi erregai mota hauek kontzentratu dute EAEko ibilgailuetarako erregaien kontsumoa: A gasolioak (GAO) (1.760.528,5 t) –kontsumo osoaren % 90– eta autoetarako berunik gabeko 95 OI gasolinak (G95) (174.970 t) –kontsumo osoaren % 9 inguru–⁵.

GAOa 97.661 autobus eta kamioietatik ia % 100ek, 80.573 furgonetetatik % 83k eta 990.973 turismoetatik % 59k erabiltzen dute⁶. G95a turismoen % 41ek eta furgoneten % 16k erabiltzen dute. Ibilgailu multzo horrek kontsumitzen duenari «iragaitzak» nazioarteko joan-etorriak gehitu behar zaizkio; zehazki, gurpil gainean garraiatzen den karga osoaren % 18,8 (2014)⁷.

³ Bernardo, V. (2017). *Essays in Competition and Entry Regulations*. (tesia). Bartzelonako Unibertsitatea.

⁴ ELGE-Ekonomiako Lankidetzeta eta Garapenerako Erakundea. Competition, «Competition in Road Fuel 2013». URL honetan ikusgai: <http://www.oecd.org/competition/CompetitionInRoadFuel.pdf>

⁵ MLBN. Petrolio-produktuen inguruko estatistika.

⁶ Trafiko Zuzendaritza Nagusia. (2017ko abenduko behin-behineko datuak). Geuk egina.

⁷ Ingurumen eta Lurralde Politika Saila. *Euskadiko garraioaren panoramika, 2015*.

http://www.euskadi.eus/contenidos/documentacion/pano2015/eu_def/TXOSTENA_GARRAIOAREN%20PANORAMIKA%202015.pdf

12. 2017. urtean, EAEko etxeetan 867.000.000 € gastatu ziren auto pertsonaletarako erregai eta lubrifikatzaileetan, hau da, zenbateko hori gastu osoaren % 2,85koa izan zen, eta etxe bakoitzak batez beste 961 € ordaindu zituen, aurreko urtean baino % 6,5 gehiago –igoera hori erregaien prezioen igoerarekiko paraleloa izan zen–⁸. Etxeko bezeroek, oro har, tokiko lehiaren arabera finkatzen den prezioa ordaintzen dute.

Errepide bidezko garraioari dagokionez, erregaiak kostu zuzenetan duen eragina ibilgailu motaren arabera da; hala, zenbait kalkuluren arabera, furgoneten kasuan % 10,9koa da, karga orokorreko 2 ardatzeko ibilgailuen kasuan % 23,8koa eta karga orokorreko ibilgailu artikulatuen kasuan % 28,8koa⁹. Bezero profesionalak prezioetan deskontuak egitea eta bestelako merkataritza-abantailak ematea negoziatu ohi dute.

B. Eskaintza

13. EAEn, autopistetatik kanpo 273 ZG daude.

	Estaciones de servicio en el año 2018	
	Número de EESS	% sobre el total
ÁLAVA	56	19%
BIZKAIA	119	44%
GIPUZKOA	101	37%
TOTAL	273	100%

Iturria: Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

Oharra: Honako hauek ez dira zenbatzen: autopistetan kokatutakoak –merkatu adierazgarria ezberdina da–¹⁰, kontsumo-kooperatibak eta garraio-enpresekin eskusiboki lotutakoak, auto-gidariekin oro har erabili ezin dituztenak.

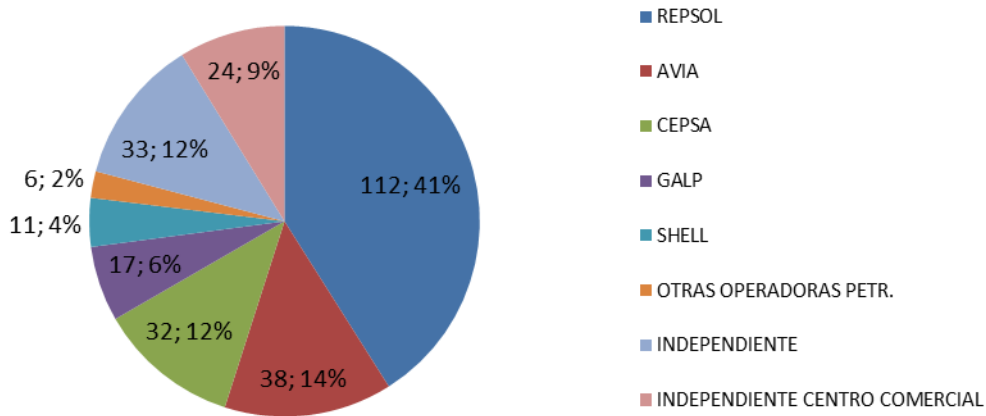
14. Jarraian, EAEko merkatu-kuotak irudikatzen dira, operadoreen salmenta-guneen arabera:

⁸ Estatistikako Institutu Nazionala (EIN). Familien aurrekontuei buruzko Inkesta.

⁹ Sustapen Ministerioa. Salgaien Errepide bidezko Garraioaren Kostuen Behatokia. 2018ko urtarrila.

¹⁰ Autopistetan kokatutakoek bestelako errepideetan kokatutakoekin alderatuz ezberdintasun esanguratsuak dituzte (sartzeko hesiak eta eskaintza eta eskariaren ezaugarriak).

Ikus Europako Batzordearen kontzentrazio-operazioen inguruko erabakiak: 1999ko irailaren 29koa (M.1383, Exxon/Mobil), 2000ko otsailaren 9koa (M.1628, TotalFina/Elf), 2007ko apirilaren 24koa (M.4723, ENI/Exxon Mobil) eta 2010eko maiatzaren 21koa (M.5781, Total Holdings Europe SAS/ERG SPA/JV).

CAE, EESS Y OPERADORAS. 2018

Iturria: Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

15. REPSOL da operadore nagusia. Banaketa osatzen duten askotariko jarduerak bertikalki kontzentratzen ditu, fintzetik hasita –PETRONOR– handizkako eta txikizkako merkaturatzera.

16. ZGen % 79 inguru petrolio-operadorearen baten banaketa-sarean sartuta daude – Gipuzkoan, % 87ra igotzen da ehunekoak–. Konparazio-elementu gisa, aipatzekoa da 2016. urtean, maila nazionalan, ratioa % 72koa zela.

Gainerako % 21a ZG independente deiturikoei dagokie –petrolio-operadore batekin lotu gabekoak–; horietatik % 9 merkataritza-banaketako enprekin lotuta daude.

17. ZGen % 73 lau operadorearen errotulu edo ikurren barruan daude; Gipuzkoan % 83koa da portzentajea¹¹. Estatuan, bestetik, lau operadore nagusiek % 59 osatzen dute¹².

18. Europako beste herrialde batzuetako datuetara joz gero (2012. urtea), Danimarkak bakarrik gainditzen du (% 78,5) EAEko kontzentrazio-maila; aldiz, Italiakoa

¹¹ Sinplifikatzearen, azterketaren ardatza autonomia-esparrua izango da. Merkatu geografiko zehatzekin lotuta ez dagoen literatura orokorrean probintzia-ikuspegia nagusitzen da. Ikus, adibidez, MLBNren «Zerbitzuguneetako erregaien ikuskapen-txostenak», aldizkakoak.

¹² AOP. 2016ko memoria... op. cit. Geuk egina.

% 73,4koa da, Frantziakoa % 63,7koa eta Austriakoa % 56koa –portzentaje altuenak aipatzearen–¹³.

19. EAEko kontzentrazioa are handiagoa da kontuan hartzen badugu, gainera, lau operadore nagusiek beren izenarekin lotutako bereizketa bertikaleko estrategia bat hautatu dutela eta hori, hainbat azterketaren arabera, azken prezioak garestiagoak izatearekin lotuta dago¹⁴.

OCUren txostenak (2018) ideia berberean sakontzen du –9.700dik gora zerbitzuguneren 2018ko apirileko datuetan oinarrituta–, prezio-aldeak probintziako zerbitzugune motekin lotuz –bigarren faktore esanguratsuentzat jota, «osazentimoaren» ondoren–:

«Zenbat eta handiagoa izan konpainia handiek (Repsol, Campsa, Petronor, Cepsa eta BP) ordezkatzeko dituzten gasolina-zerbitzuguneeen kopurua, orduan eta handiagoa da prezioaren indizea. Aldiz, langilerik gabeko *low cost* gasolina-zerbitzugune, supermerkatuetako gasolina-zerbitzugune edo independente gehien dituztenek prezio-indize txikiagoa daukate».

20. Bellok eta Contin-Pilartek (2006) adierazi dutenez, ZG independente gehiago egotea da lehia gehien dinamizatzen duen faktorea –operadore bakarraren banderapean jarduten dutenen kasuan ez bezala–, prezio txikiagoak jartzen baitituzte¹⁵. Era berean, tokiko esparruan, banderarik gabeko ZGen presentzia instalazioen kopuruaren handitze hutsa baino lehia-faktore esanguratsua da.

Bernardo et al.-ek (2014) adierazi dutenez, bestetik, *low cost* ZGek eta supermerkatuek beren inguruko lehiakideen batez bestekoak baino prezio baxuagoak dituzte eta 10 km-ko erradioan kokatutako ZGetan eragina dute¹⁶.

OCUK (2018) jakinarazi duenez, era berean, kate merkeen eta garestien arteko prezio-aldeak % 15 eta % 20 bitartekoak dira, erregai motaren arabera eta kate merkeen merkataritza-zentroekin lotutakoak direla zehazten du.

¹³ EXECUTIVE AGENCY FOR HEALTH AND CONSUMERS. Consumer market study on the functioning of the market for vehicle fuels from a consumer perspective. Berlin, 2014. http://collections.internetmemory.org/haeu/20171123130248/http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/vehicle_fuels/docs/study_en.pdf.

¹⁴ BELLO PINTADO, A.; CAVERO BRÚJULA, S.: «Competencia y relaciones verticales en la industria española del petróleo: un enfoque estratégico», *Nafarroako Ekonomiaren Seigarren Kongresua. Lehiakortasuna eta garapen ekonomikoa*. Nafarroako Gobernua. 2006, 207-225. or.

¹⁵ BELLO PINTADO, A.; CONTÍN-PILART, I.: «Influencia de los factores de localización en la fijación de los precios de los carburantes de automoción en España», *Información Comercial Española, ICE. Cuadernos Económicos*, 2010, 79. zk., 45-67. or.

¹⁶ BERNARDO, V.; JIMÉNEZ GONZÁLEZ, J.L.; PERDIGUERO, J.: «Competencia y medidas liberalizadoras en el sector minorista de hidrocarburos: análisis del efecto sobre los precios de la entrada de nuevos operadores en España», *Información Comercial Española, ICE. Cuadernos Económicos*. 2014, 88. zk., 127-143. or.

21. Ondorioz, operadore nagusienak ez bezalako kudeaketa-ereduak ezartzeak lehiatentsioa sortzen du ibilgailuetarako erregaien txikizkako banaketaren merkatuan, eta gainera, kontsumitzaileari hautatzeko aukera gehiago ematen dizkio.

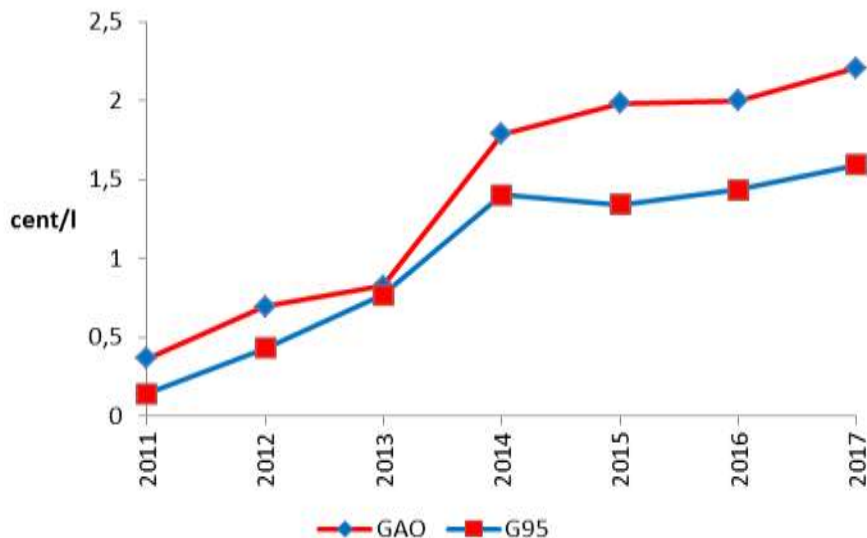
C. Prezioak

a. Zergen aurreko prezioak

22. 2017. urtean, aurreko bi urteetan bezala, EAEko GAOaren eta G95aren batez besteko zergen aurreko prezioak (ZAP) –bereziki, Gipuzkoan eta Bizkaian– Espainiako Penintsulako handienak izan dira eta hori, era berean, EBko batez bestekoaren gainean dago¹⁷.

23. Gainera, 2011-2017 aldian, EAEko batez besteko ZAPen eta gainerako autonomia-erkidegoetakoen arteko aldea handitzen joan da. Horrek esan nahi du EAEn lehiakortasun-galera iraunkorra izan dela.

Jarraian, EAEko eta Penintsulako eta Balearretako 2011-2017 aldiko GAOren eta G95en batez besteko ZAPen arteko urteko aldea agertzen da («0» oinarria).

Iturria: MLBN. Geuk egina.

24. Bilakaera horrek erakusten du EAEko petrolio-produktuen merkatuak ez duela lehia-dinamikarik eta erregaiak ez direla baldintza ahalik eta onenetan eskuratzen.

¹⁷ Ikus, denetarako, MLBN. Zerbitzuguneetako erregaien banaketaren ikuskapenari buruzko hileko txostena. 2018ko martxoan. Espedientea: IS/DE/010/18.
https://www.cnmc.es/sites/default/files/1999610_2.pdf

Ondorioz, EAEko ekonomia lehiakortasuna galtzen ari da eta kontsumitzaileen ongizatea murrizten.

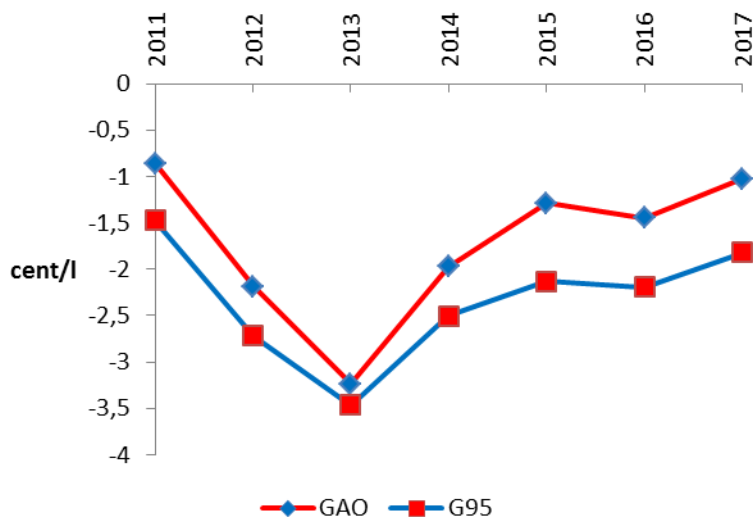
25. Horrek guztiak agerian uzten du konkurrentzia handiagoa behar dela merkatuan lehia eraginkorra sortzeko. Hala, efizientziek bukaerako prezioan isla izatea ahalbidetuko litzateke¹⁸. Aipatutako lehia-handitzea gerta dadin, merkatuan lehiakortasun handiagoa sortu eta bereizketa handiagoa eragin dezaketen formatu berriei jarduerari ekiteko eta horretan aritzeko oztopoak kendu behar zaizkie – justifikaziorik gabekoak ezarri ordez–.

b. Publikoarentzako salmenta-prezioak

26. Publikoarentzako salmenta-prezioak (PSP) ZAPEi zergak erantsiz osatzen dira – hidrokarburoen gaineko zerga berezia, HZ, eta balio erantsiaren gaineko zerga, BEZa–. Horrela, EAEko ZAPen eraginkortasun-galera gero eta handiagoa ibilgailuetarako erregaien PSPetan islatzen da.

27. Nahiz eta EAEn ez den HZren autonomia-zatia aplikatzen, zeina litroko 4,8 zentimokoa izatera irits daitekeen (5,808 zent./l, BEZa barne).

Jarraian, EAEko eta Penintsulako eta Balearretako gainerako erkidegoetako 2011-2017 aldiko batez besteko PSPen arteko urteko aldea agertzen da.

Iturria: MLBN. Geuk egina.

¹⁸ Horri buruzko literatura enpiriko zabala dago. Ikus aipatutako MLBN. *Informe económico... en el Ayuntamiento de Marratxi-UM/070/15*. Op. cit.

Koadro honek EAEko eta Penintsulako eta Balearretako batez besteko PSPen (zergak barne) arteko aldea irudikatzen du (zent./l). EAEn ez da hidrokarburoen gaineko zergaren autonomia-zatia aplikatzen (litroko 5,808 zentimokoa izatera irits daiteke, hau da, 4,8 zent./l+BEZa), beraz, EAEko PSPak Penintsulako batez besteko PSPak baino txikiagoak dira («0» oinarria).

Ikusten denez, 2013-2017 aldian, EAEko ZGen batez besteko PSPen eta Penintsula eta Balearretakoenen arteko aldea litroko 2,21 zent. (GAO) eta litroko 1,64 zent. (G95) txikitu da, eta 2017an litroko 1,02 zentimokoa (GAO) eta litroko 1,82 zentimokoa (G95) da. Horrek erakusten du EAEko ZAPak gero eta handiagoak direla.

Estatuko 2018ko aurrekontuak onartu ondoren, 2019tik aurrera, hidrokarburoen gaineko zergaren autonomietako zatia Estatuko zerga berezian sartzeko asmoa dago, erregaien esparruan merkatu-batasuna bermatzeko.

Horri jarraituz, 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera, EAEko autonomia-zatia litroko 4,8 zentimokoa izango da (+BEZa), ez «0»koa orain arte bezala.

28. Era berean, EAEko PSPak HZ ezartzen ez duten beste autonomia-erkidego batzuetakoak baino handiagoak ere badira. Are gehiago, ezartzen duten zenbait probintzian ere (Lleida eta Madril 2017an) adibidez Gipuzkoan baino merkeagoak dira (GAO).

3. Langilerik gabeko zerbitzuguneak

29. Jendearentzako arretaren ikuspegitik, instalazioek hainbat erregimenetan jardun dezakete:

- **Langiledunak**, honakoak barne:
- **Instalazio lagundua**: ibilgailua langile kontratadunek hornitzen dute, ez bezeroak berak.
- **Autozerbitzu-instalazioa**: ibilgailua ez dute instalazioko langileek hornitzen, bezeroak baizik.
- **Langilerik gabekoa**: instalazioan ez dago hornidura zuzenean kontrolatu edo gainbegiratuko duen langilerik eta bezeroak hornitzen du ibilgailua. Egun osoan jardun dezake horrela edo ordutegiaren zati batean.

30. Langilerik gabeko instalazioen –nagusiki operadore independenteekin lotuak– ezaugarri nagusia lehia biziagoa egitea da eta horrek eragin oso positiboak ditu

prezioari, kalitateari, barietateari eta berrikuntzari dagokienez, beraz, merkatuan rol apurtzailea jokatu dezakete.

Ohiko ereduak baino kostu txikiagoko egitura dutenez, langilerik gabeko ZGek prezioak –oldarkorrakoak– lehiakideengandik bereizteko erabil ditzakete. Horregatik, *low cost* deitu ohi zaie. Gainera, etengabeko ordutegia izan ohi dute, «24/7 eredu» (eguneko 24 orduetan, asteko 7 egunetan).

ZG horiek txikiak izan ohi direnez, inbertsio txikiagoa egin behar da, eta ondorioz, horiek ezarri eta mantentzea errazagoa da.

A. Eskaintza

31. Zenbait kalkuluren arabera, 2018. urtean, EAEn langilerik gabeko hamar ZG inguru daude merkataritza-guneetatik kanpo. Horietaz gain, ZG batzuetan langilerik gabeko edo ordutegi jakin batean langilerik ez duten hornigailu batzuk daude.

32. EAEnko langilerik gabeko ZGak ez dira autopistetatik kanpoko errepideetan kokatutako 273 ZGen % 4ra ere iristen. Kalkuluen arabera, Espainian kopuru osoaren % 5 ziren 2016an, MLBNren txostenaren arabera (langilerik gabekoak)¹⁹. European, 2012an, kopuru osoaren % 7,7 ziren, eta presentzia handiena honako herrialde hauetan zuten: Danimarkan % 65,9; Suedian % 61,1; Herbehereetan % 23,7; Belgikan % 18,6; Austrian % 10,8; Frantzia % 8,8; Alemanian % 4,6; Erresuma Batuan % 2,9; Italian % 0,7²⁰.

33. EAEn, ez dira langilerik gabeko ereduarekin lotutako ZG enpresa ikurrak ezarri, adibidez: Ballenoil, Gasexpress, Naftë, Auto Net&Oil o Campsa Express.

B. Prezioak

34. 2016. eta 2017. urteetan, langilerik gabeko ZGek eskaintako batez besteko PSPak, batez besteko orokorrekarekin alderatuta, gutxi gorabehera litroko 6,5 zent. (GAO) eta litroko 4 zent. (G95) merkeagoak izan ziren.

¹⁹ MLBN. «PRO/CNMC/002/16 ibilgailuetarako erregaiak langilerik gabeko zerbitzuguneen bidez banatzen dituen merkatua arautzeko proposamena». https://www.cnmc.es/sites/default/files/1296543_4.pdf.

²⁰ Consumer market study ... Op.cit.

	CAE. DIFERENCIA PROMEDIO GENERAL-PROMEDIO DESATENDIDAS (€/l)	
	2016	2017
GAO	0,068	0,064
G95	0,042	0,036

Iturria: Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

35. EAeko langilerik gabeko ZGetako erregaien PSPa txikiagoa izateari beste eremu geografiko batzuekin lotuta zegoen aldea eransten zaio:

- Aztertutako Europako 14 herrialdetatik 13tan langilerik gabeko ZGen prezioen batez besteko diferentziala langileak zituztenena baino % 2,7koa (GAO) eta % 1,9koa (G95) txikiagoa zen²¹.
- Norvegiar, 2013an, langilerik gabeko ZGen marjinak langileak zituztenetakoa baino % 10 txikiagoak izan ziren²².
- Herbehereetan, Bruzikasek eta Soeteventek ZG langiledunak izatetik langile gabekoak izatera igaro zirenetan zergen aurreko prezioetan % 1-2,1eko berehalako jaitsiera kuantifikatu zuten. Hurrengo hilabeteetan, murrizketa hori maila txikienean egonkortu zen²³. Bruzikasek frogatu zuenez, gainera, murrizketa kostuak txikitzearen ondorioa izan zen, eta ez kalitatea jaistearen ondorioa²⁴.
- Bartzelonako inguruan, Bernardok (2017) egiaztatu zuenez, industria-eremuetan langilerik gabeko gasolina-zerbitzuguneen ezarpenak % 1,9ko murrizketa ekarri zuen prezioetan gasolina-zerbitzugune berririk ezarri ez zen eremuetakoarekin alderatuz, eta langilerik gabeko instalazio independenteak ezartzeak –bestelako formatuen artean– izan du eragin handiena.
- Espainia-mailan, OCUk (2018) erakusten duenez, prezio baxuenak low cost gasolina-zerbitzugune batekoak edo supermerkatuko gasolina-zerbitzugune batekoak direnean, hirian batez beste % 13 aurreztu daiteke; aldiz, independentea bada, aurrezpena % 9,3ra jaisten da eta gasolina-zerbitzugunea enpresa handietako batena denean oso txikia da.

GAOari dagokionez, azterlanean azaltzen denez, Araban eta Gipuzkoan, hirian aurrezteko aukerak % 8 eta % 13 artekoak dira; Bizkaian, berriz, % 8tik beherakoak.

III. ARAU-ESPARRUA

36. Estatuak erregaiekin eta ZGekin lotutako oinarrizko arauak ezartzeko eskumena du, Konstituzioko 149. artikuluko 1.13 eta 1.25 zenbakietan xedatutakoari jarraituz –

²¹ Consumer market study ... Op.cit.

²² ELGE. «Competition in Road Fuel 2013»... Op. cit.

²³ SOETEVENT, Adriaan R.; BRUZIKAS, Tadas (2017). The Impact of Process Innovation on Prices: Evidence from Automated Fuel Retailing in The Netherlands, Tinbergen Institute Discussion Paper, No. 17-045/VII.

²⁴ BRUZIKAS, T. (2017). Understanding retail gasoline pricing: An empirical approach [Groningen]: University of Groningen, SOM research school.

Estatuari ekonomia-jardueraren plangintza orokorraren oinarriak finkatu eta koordinatzeko eskumena eta meatzaritza- eta energia-erregimenaren oinarriak finkatzekoa ematen dizkiote—.

37. Urriaren 1eko 1523/1999 Errege Dekretuak²⁵ xedatzen zuenez, langilerik gabeko instalazio guztiek suteak itzaltzeko ekipo automatikoak eduki behar zituzten eta langileduna izatetik langilerik gabekoa izatera pasatu aurretik, autonomia-erkidegoko organo eskudunari jakinarazi behar zioten.

38. Horren ondorengo uztailaren 7ko 706/2017 Errege Dekretuak²⁶, langilerik gabeko instalazioei dagokienez, honako preskripzio hauek ezartzen ditu, besteak beste:

1) Kontrol-ekipoei dagokienez:

- Ordaintzeko terminalak hornigailu/banagailuetara edo zerbitzarira konektatuko dira eta elkarren artean komunikatuko dira, ekipoaren komunikazio-protokolo homologatuaren bidez. Ordaintzeko ekipoak instalatzeko bete beharreko baldintzak finkatzen ditu.

- Argi ikusteko moduko toki batean, zer erregai mota hornitzen den eta erregaia nola hartu adierazten du(t)en kartel bat edo batzuk jarriko dira.

- Bokerela (trinketa) kendu egingo da eta gehieneko hornidura hiru minutura eta 75 litroko bolumenera mugatuko da.

2) Uneren batean langilerik gabeko erregimenean funtzionatzen duten instalazioen aldean suteak antzeman eta itzaltzeko sistema finko bat erabiliko da, azaleko suteetatik babesteko.

3) Langilerik gabeko erregimenean jarduteko asmoa izanez gero, alde aurretik autonomia-erkidegoko industriaren arloko organo eskudunari jakinarazi behar zaio.

4) Instalazioaren sarreran, bezeroari horren berri emango zaio, ibilgailuaren barrutik garbi ikusten den kartel batean adierazita.

5) Segurtasun-neurri bereziak:

- Instalazio mekanikoko kutxatila guztiak babestuta egongo dira, baimenduta ez dagoen inork ez ditzan tangako ahoak, mauken loturak, ponpak eta balbulak erabili; kutxatila zabaltzeko edo manipulatzeko, tresnak edo giltzak beharko dira.

- Langilerik gabeko erregimenean jarduten duten bitartean, zerbitzuguneak kontrol-zentro propio batera edo hirugarren baten kontrol-zentro batera konektatuta egongo dira, bi norabideko komunikazio-sistema baten bidez, eta horren bidez instalazioa urrutitik gainbegiratu ahal izango da. Hala, laguntza eskatu, jarraibideak eman eta gorabehera edo larrialdiei arreta emateko aukera egongo da.

²⁵ 1523/1999 Errege Dekretua, urriaren 1ekoa, zeinaren bidez aldatzen diren urriaren 20ko 2085/1994 Errege Dekretuaz onartutako Petrolio Instalazioen Erregelamendua, irailaren 15eko 1427/1997 Errege Dekretuaren bidez onartutako MI-IP03 jarraibide tekniko osagarria eta abenduaren 28ko 2201/1995 Errege Dekretuaren bidez onartutako MI-IP04 jarraibide tekniko osagarria.

²⁶ 706/2017 Errege Dekretua, uztailaren 7koa, MI-IP 04 jarraibide tekniko osagarria —«Ibilgailuak hornitzeko instalazioak»— onartzen duena eta petrolio-instalazioen erregelamenduaren zenbait alderdi arautzen dituena.

- Instalazioak irudiak grabatu eta igorriko dituen telebista-zirkuitu itxi bat (TBZI) izango du, jarduketa urrutiko kontrol-zentro batetik ikusi ahal izateko.
 - Larrialdietarako etengailu bat eduki behar da, argi eta garbi ikusteko modukoa, seinaleztatuta eta nahi gabe abian ez jartzeko babestuta; etengailu horrek klasifikatutako eremuetako ekipo elektriko guztiak tentsio barik utziko ditu.
 - Langilerik gabeko hornidura-gune bakoitzak suteak detektatu eta itzaltzeko ekipo automatikoak izango ditu.
 - Instalazioak urrutiko kontrol-zentro batetik erabiltzeko aukera ematen duen monitorizazio-sistema bat izango du, alarmak jaso eta instalazioko ekipo nagusiak gainbegiratzeko (gutxienez, larrialdietarako etengailu bat, jarduketa aktibatu eta berrabiatzeko aukera ematen duena; suteak antzemateko eta itzaltzeko sistemak; instalazio mekanikoko ihesak antzemateko sistemak).
- 6) Bezeroek ikusteko moduko toki batean funtzionamenduari, gorabeheren aurrean jokatzeko moduari eta larrialdietan egin beharrekoari buruzko jarraibideak argi eta erraz irakurtzeko moduan biltzen dituen kartel bat egongo da.
 - 7) Zisternako gidariak berak bakarrik –instalazioko langileak bertan izan gabe– egiten dituen deskargen kasuan, enpresa banatzaileak/produktuaren jabeak, garraio-enpresak eta produktua jasoko duen enpresak adostu eta sinatutako jarduketa-protokolo bat eduki beharko da.
 - 8) 24 orduko arreta ematen duen larrialdietako telefono zenbaki bat eduki beharko da. Gainera, telefono horren bidez, bezeroak erregaia hartzerakoan erabilerari eta funtzionamenduari buruzko laguntza jaso ahal izango du.
 - 9) Ikuskapen- eta kontrol-bisitak: instalazioak 24 orduz langilerik gabe jarduten badu, lan- eta segurtasun-ekipoak aldian-aldian ikuskatzeko prozedura bat edukiko da, eta egindako ikuskaritza-bisiten erregistro-liburu bat.

39. Azken finean, langilerik gabeko ZGetarako finkatzen diren betebeharren helburua honako hau da: hornidura zuzenean kontrolatu edo gainbegiratu duten langileen faltaren aurrean segurtasuna indartzea.

IV. EAE-KO IBILGAILUEN HORNIDURARAKO LANGILERIK GABEKO INSTALAZIOEK BETE BEHARREKO ESKAKIZUNEI BURUZKO DEKRETU-PROIEKTUA

40. Industriari buruzko uztailaren 16ko 21/1992 Legeak Estatuko industria-segurtasunari buruzko araudiei dagokienez xedatzen duenez, bere eskuduntzei jarraituz, autonomia-erkidegoek «auzi beren gainean baldintza osagarriak ezar ditzakete, beren lurraldean finkatutako instalazioen kasuan».

41. EAEn, ahalmen hori Industriari buruzko azaroaren 12ko 8/2004 Legean islatu da. Honako hau jasotzen du:

«Estatuko arauetan jasotakoez gainera, beste eskakizun osagarri batzuk ere sar ditzake, edo arau autonomiko bat onartu, baina, horretarako, osotasunean, Estatuko arau baliokidearen aldean segurtasun-maila handiagoa ekarri behar du».

42. Langilerik gabeko erregimenean jarduten duten ZGei dagokienez, Dekretu-proiektuak Estatuko arauetan jasotako baldintzak garatzen ditu –bereziki, 706/2017 Errege Dekretuan jasotakoak– eta horrek, osotasunean, erabiltzaileen segurtasun-maila eta ematen zaien informazio-maila handitzea dakar Estatuko arau baliokidearekin alderatuta.

43. Dekretu-proiektuak azalpen-zatia, 7 kapitulutan banatutako 33 artikulua, xedapen iragankor bat eta 2 azken xedapen ditu.

I. kapitulua.- Xedapen orokorrak (1.-2. artikulua)

44. Erregaiak txikizka saltzeko instalazioek ordutegiaren zati batean langilerik gabe dihardutenean, martxan jartzeko, dekretu-proiektu honetan jasotako eskakizunak bete behar dituzte, hirugarrenak hornitzen ez dituzten sozietate kooperatiboek izan ezik.

45. Era berean, langiledun instalazioa izatetik langilerik gabekoa izatera pasa aurretik, Sail eskudunak gizarte-segurantzaren dituen lurralde-ordezkaritzari jakinarazi behar die aldaketa hori.

II. kapitulua. Erabiltzaileei informazioa ematea. Erreklamazio-orria (3.-9. art.)

46. Informazio-kartelak jarriko dira, ZGa langilerik gabeko gunea dela, irisgarritasun-baldintzak zein diren eta, dagokionean, «ez dabilela» adierazteko. Karteletan, halaber, zerbitzугuneari buruzko datuak, prezioak eta hornigailuei eta ordaintzeko moduari buruzko informazioa jaso behar dira.

47. Ikusgarri eta hornigailutik hurbil jarri behar da funtzionamendu-jarraibideak dituen kartel bat, eta bertan, larrialdietan zelan jardun behar den adierazi behar da, eta larrialdietako telefonoa aipatu. Era berean, erabiltzaileen esku jarriko dira eskularruak edo antzeko produktuak, behin bakarrik erabiltzekoak.

48. Erregai-hornigailua matxuratuta dagoenean, edo akats bat duenean neurketan, hornidura eteteaz gain, berehala telebista-zirkuitu itxiko (TBZI) kontrol-zentrotik informazio-panel digital bat aktibatu beharko da, zer gailu edo instalazio matxuratu den adierazteko, eta eragindako gailuen gainean kartel finkoak jarri, kasuaren arabera: «Ura, ez dabil» edo «Airea, ez dabil».

49. Hornidura-guneak beharrezko irisgarritasun unibertsalerako neurriak izango ditu.

50. Erregai-saltzaile automatikoan, prezioei eta ordaintzeko onartutako moduei buruzko informazioa argi eta garbi azaldu behar da, baita erabilera-jarraibideak eman ere.

51. Hornigailuan edo ondoan eta agerian dagoen leku batean, panel bat jarriko da, non agertu behar baita Kontsumoko erreklamazio-orriei eta kontsumitzaileen eta erabiltzaileen kexa, erreklamazio eta salaketei erantzuteko prozedurari buruzko uztailaren 1eko 142/2014 Dekretuan eskatutako informazioa.

III. kapitulua. Instalazioen segurtasuna (10.-18. art.)

52. Distantziak arautu eta autobabes-plan baten beharra zehazten da; irudiak grabatu eta igortzeko telebista-zirkuitu itxi (TBZI) baten beharra, ezaugarriak eta funtzionamendua zehaztuta; telefono mugikorreko linearen eta linea finkoaren bidezko bi norabideko komunikazio-sistema bikoitz batena, larrialdietarako 24 orduko doako telefono zenbaki bat barne, gorabeheraren bat izanez gero erabiltzeko aukera izateko, behar bezala iragarrita eta seinaleztatuta; baita edozein gorabeherari aurre egin behar izanez gero horiek berehala kudeatzeko behar adinako gaitasuna duen pertsona bat identifikatzeko beharra ere.

53. Harea lehorra edo bestelako material xurgatzaileak dituzten edukiontziak eduki behar direla adierazten da, hornigailuek eduki beharreko segurtasun-gailuak zehazten dira, baita instalazioen ezaugarri teknikoak ere (kutxatilkak, mahukak, zoladura, tangak...) tenperatura-erregistradoreak eta anemometro doitua eduki behar direla, aurreko eta alboko haizeak hornidura-irlatxoarekiko zein norabidetan dauden ebaluatzeko eta TBZI kontrol-zentroari etengabe baldintza meteorologikoei buruzko informazioa emateko.

54. Larrialdietarako etengailua eduki behar da.

55. Eskaera bakoitzeko, hornigailu bakoitzak 3 minutuan 75 litro eman ditzake gehienez eta bokerelak ez du automatikoki betetzeko gailurik izango.

IV. kapitulua. Suteen aurkako babesa (19.-26. art.)

56. Langilerik gabeko hornidura-gune bakoitzak suteak detektatu eta itzaltzeko ekipamendu automatikoak izango ditu. Bete behar diren UNE arauak apatzen dira edo, kasuan-kasuan, egokitasun-ebaluazio teknikoak (EET) onartuko direla. Instalazioak hirigunean badaude, nahitaezkoa izango da kanpoko hidratatzaileen sistema edukitzea.

57. Baldintza meteorologikoek tenperatura edo haizearen abiadura tarte zehatz batzuk gainditzen badituzte langilerik gabeko jarduketa behin-behinekoz bertan behera utzi beharko dela jasotzen da.

V. kapitulua. Kontrolatzea, ikuskatzea eta mantentzea (27.-30. art.)

58. Langilerik gabeko instalazioak aldian-aldian gainbegiratzeko eta ikuskatzeko prozedura, kontrol-erakunde baimenduen ikuskapen-erregimena, monitorizazio-sistema eta erregistro-liburuak arautzen ditu.

VI. kapitulua. Zisterna-kamioien deskargak (31.-32. art.)

59. Deskargak zisterna-gidariak bakarrik egiteko, instalazioko langileek bertan egon beharko dute, eta horretarako, gutxieneko edukia zehazten duen jarduketa-protokolo bat izan beharko dute. Era berean, segurtasun-gailu bat egongo da, tanga gehieneko betetze-mailara iristean betetzea eteteko.

VII. kapitulua. Edozein hornidura-erregimenetan egindako Berrikuskapenen, proben eta ikuskapenen Liburua (33. art.)

60. Energiaren, Meategien eta Industria Administrazioaren zuzendariari ahalmena ematen zaio adieraz dezan zer Liburu erabiliko den Euskal Autonomia Erkidegoan, goragoko maila bateko arau batek besterik adierazi ezean.

Xedapen iragankorra

61. Dekretua indarrean jartzeko garaian dauden edo eraikitzen ari diren instalazioek hamabi hilabeteko epea dute, dekretua indarrean jartzen denetik hasita, bertan xedatutakoari egokitzeko.

V. LEGE-MUGAK ETA LEHIA

1. Arauketa ekonomiko efizientea

62. Erregaien txikizkako banaketa jarduera oso arautua da. Instalazioek baldintza jakin batzuk bete behar dituzte, teknikoak eta segurtasun-arlokoak, baita kasu bakoitzean aplikatu beharreko indarreko gainerako araudia ere; bereziki, metroteknari, erabiltzaileen babesari eta ingurumen-eraginei buruzkoa. Halaber, errepideen sektore-arauketa, lurralde- eta hiri-plangintza eta merkataritza-banaketari buruzko araudia bete behar dituzte.

63. Arauketa zabal horri, Dekretu-proiektuak langilerik gabeko instalazioetarako muga zehatzak gehitzen dizkio, finkatutakoak garatuz eta zabalduz; nagusiki, 706/2017 Errege Dekretuak finkatutakoak.

Baldintzen garapenak eta zehaztapenak segurtasunaren eta erabiltzailearentzako informazioaren arloko eskakizun zorrotzagoak dakartza eta betebeharrak berriak ezartzen ditu —egoera jakin batzuetan langilerik gabe jardutea eragoztera iristen da—.

64. Oro har, edozein jarduera abiatzeko eta horretan aritzeko oztopoak jartzeak lehiatentsioa handitu lezaketen operadore berri posibleei interesa galarazten die eta merkatuan hobekuntzak egiteko aukera mugatzen du; hau da, prezioak hobetu, efizientzia handitu, negozio-eredu berriak agertu, barietatea handitu eta kontsumitzaileek aukeratzeko askatasuna izatekoa.

Horregatik, administrazio publikoek, merkatu batera sartzea mugatzen edo eragozten duten oztopoak jartzeko, interes orokorreko premiazko arrazoiak justifikatu behar dituzte (beharra); oztopoek dagokien helbururako proportzionatuak izan behar dute, lehia-distortsio ahalik eta txikiena eragiteko (proportzionaltasuna); beren helburua lortzea ahalbidetu behar dute (egokitasuna) eta modu ez-bazterkeriazkoan aplikatu behar dira (bazterkeriarik eza)²⁷.

65. Betebeharrak —beharra, proportzionaltasuna eta bazterkeriarik eza— arauketa ekonomiko efizienterako printzipioak dira eta merkatu-akatsak gainditzera bideratu behar dira, edo interes orokorreko bestelako helburuak lortzera, adibidez: merkatuko emaitzak hobetzera, birbanaketari dagokionez, edo ekonomikoak ez diren bestelako xedeak bilatzera.²⁸

Kasu honetan, arauketaren helburua kanpoko faktore negatiboak zuzentzea da; nagusiki, segurtasunaren ingurukoak²⁹.

66. Era berean, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen arabera, beharraren eta proportzionaltasunaren inguruko betebeharrak arauketa egokiaren printzipio orokorrak dira, eta administrazioek horiei jarraituz jokatu behar dute ekimen legegilearen eta arauketa-ahalmenaren gauzatzean. Hala, 129. artikulua honako hau xedatzen du:

²⁷ 17/2009 Legea, azaroaren 23koa, zerbitzu-jardueretan askatasunez sartu eta aritzeari buruzkoa. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-18731&b=8&tn=1&p=20131210#a5>

²⁸ Espainiako Konstituzioa. 9.2 art.

²⁹ Kanpoko faktoreak, positiboak edo negatiboak, operadore baten jarduketak besteengan duen eragina merkatuko prezioen mekanismoan ez islatzearen ondorioz sortzen dira. Kasu horietan, bultzada/zuzenketa bat behar izaten da, sozialki desiragarria den mailara iristeko (adibidez, segurtasun-eskakizunak).

STIGLITZ, Joseph E.: *La economía del sector público* (3. argitalpena), Antoni Bosch Editor, 2000.

1. Legegintza-ekimena eta erregelamenduak egiteko ahala baliatzean, administrazio publikoek printzipio hauen arabera jokatu behar dute: premia, efikazia, proportzionaltasuna, segurtasun juridikoa, gardentasuna eta efizientzia. Zioen azalpenean edo atarikoan –lege-aurreproiektua den edo erregelamendu-proiektua– behar bezala justifikatu beharko da printzipio horiei lotzen zaiela.
2. **Premia**-eta efikazia-printzipioen arabera, araugintza-ekimenak interes orokorreko arrazoi batekin justifikatuta egon behar du, lortu nahi diren xedeen definizio argi batean oinarritua izan, eta haiek lortuko direla bermatzeko tresnarik egokiena izan.
3. **Proporzionaltasun**-printzipioaren arabera, proposatzen den ekimenak arauarekin bete nahi den premiari erantzuteko ezinbestekoa den erregulazioa izan beharko du, eta egiaztatu beharko da, lehenago, ez dagoela beste neurririk eskubideak gutxiago murriztuko dituenik edo xede diren pertsoneri betebeharrak gutxiago ezarriko dienik. (...)

Ondorioz, lege-oztopoek ez badituzte printzipio horiek betetzen, ez dute nahikoa justifikazio juridikorik eta ekonomikorik izango. Kasu horretan, arauketa ez-efizienteak lehia-, efizientzia- eta ongizate-galerak ekarriko lituzke.

2. Premiaren analisia

67. Dekretu-proiektuko zioen azalpenaren arabera, «langilerik gabeko instalazioetan segurtasunean eta bezeroekiko eta erabiltzaileekiko tratuan kalitatea gal daitekeela» da Dekretu-proiektua justifikatzen duen premia.

Aurretik, erabiltzaileek petrolio-produktu likidoen –gai arriskutsuak– hornigailuak manipulatzearen ondorioz instalazio horien arriskua handiagoa dela eta horregatik segurtasuna indartu behar dela azaltzen da:

«...partikularrei hidrokarburoak saltzea jarduera arriskutsua izateaz gain, arriskua handitu egiten da erabiltzaileak edo bezeroak ibilgailua hornitzeko gailuak manipulatzeko dituenean. Hori dela-eta, nahitaezkoa da **segurtasun-neurriak hartzea edo neurri horiek aldatzea, baldin eta, instalazioen izaera dela-eta, egun dagoen araudian jasotako segurtasun-neurriak ez badira eragingarriak edo ezin badira gauzatu**».

Gainera, segurtasunari begira, instalazioen kontrolaren eta zaintzaren beharra nabarmentzen da:

«Era bertsuan, beharrezkoa da instalazioak, haien erabilera eta mantentze-lana kontrolatu eta zaintzea, jardueraren ustiapena segurua dela bermatzeko, oso arriskutsua da-eta petrolio-produktu likidoak manipulatzeko eta erabiltzeko».

Eta horri, erabiltzaileen informazio-eskubideak ziurtatzeko premia eransten zaio, baita ezgaitasuna duten pertsonen irisgarritasuna izateko eskubidea ere:

«Horrez gain, nahitaezkoa da bermatzea erregaiak jendeari saltzeko instalazioetako bezeroek eta erabiltzaileek hornidurari buruzko behar besteko informazioa dutela, behar bezala erabiltzen dutela bermatzeko eta, hala badagokio, zerbitzua txarto emateagatik sor litezkeen kalteengatik erreklamatzeko. Ondorioz, berebiziko garrantzia eman behar zaio desgaitasunen bat duten pertsonen sarrera errazteari, arlo horretan bazterkeria-mota guztiak saihestuz; ekipamenduak eta tresnak doitu behar dira pertsona horiek arazorik gabe erabil ditzaten, eta seinale egokiak jarri behar dira».

- 68.** Gainera, zioen azalpenean, suteak automatikoki itzaltzeko sistemarekin lotutako problematikan arreta berezia jarri eta eskatutako betebeharrak finkatzeko baldintza klimatologikoekin –haizea eta tenperatura– lotu behar dela adierazten du.
- 69.** Aurretik adierazi dugun bezala, premiaren printzipioari jarraituz, arau orok interes orokorreko premiazko arrazoi batek justifikatuta egon behar du eta, gainera, horren bidez zer xede lortu nahi den argi zehaztu beharko da. Segurtasuna eta kontsumitzaileen arreta dira arauketa berriaren beharra justifikatzeko alegatu diren arrazoiak. Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak arrazoi horiek interes orokorreko premiazko arrazoitzat jo ditu bere jurisprudentzian, eta hala, Zerbitzuen Zuzendarauan eta transposizio-legean barne hartu ditu³⁰.
- 70.** Ikusienez, bestetik, segurtasunaren eta kontsumitzaileen informazioaren arloan egindako murrizketek argudiatutako interes orokorreko premiazko arrazoiarekin kausazko lotura bat daukate. Ondorioz, jarritako ezarpen-askatasunerako mugek premiazko printzipioa gaindituko lukete.

3. Proporzionaltasunaren analisia

A. Alderdi orokorrak

- 71.** Ezarriko diren lehia-mugak, premiazkoak izan arren, lortu nahi den helburua lortzeko behar diren minimoak izan behar dute; izan ere, emaitza bera edo hobeago lortzeko hain murriztailea ez den beste neurri bat planteatu ahal izango balitz, proportzionaltasun-azterketa ez litzateke gaindituko. Beste hitz batzuekin esanda, neurriaren planteamendua gehiegizkoa bada, neurrigabekotzat joko litzateke.
- 72.** Hori bereziki esanguratsua da aintzat hartzen bada exijitutako baldintza batzuek garbi gainditzen dituztela 706/2017 Errege Dekretuan finkatutako estandarrak, nahiz eta, langilerik gabeko instalazioek bete beharreko baldintza zehatzak finkatuta, «segurtasun-politikan aurrera egiten jarraitzeko» helburua ere baduen.

³⁰ 17/2009 Legea, azaroaren 23koa, zerbitzu-jardueretan askatasunez sartu eta aritzeari buruzkoa.

«Interes orokorreko premiazko arrazoiak»: Europako Erkidegoen Justizia Auzitegiaren jurisprudentziak definitu eta interpretatutako arrazoiak, honako hauek mugatuta: ordena publikoa, segurtasun publikoa, babes zibila, osasun publikoa, gizarte-segurantzako erregimenaren finantza-oreka zaintzea, kontsumitzaileen, zerbitzuen hartzaileen eta langileen eskubideak, segurtasuna eta osasuna babestea, merkataritza-salerosketetan fede onez jokatzeko exijentziak, iruzurraren kontrako borroka, ingurumena eta hiri-ingurunea babestea, animalien osasuna, jabetza intelektuala eta industrialak, ondare historiko-artistiko nazionala kontserbatzea eta gizarte- eta kultura-politikaren arloko helburuak.

73. Jarraian, LEA/AVC honen iritziz lehiari eragina duten auziak aztertzen dira, kapituluka.

B. I. kapitulua.- Xedapen orokorrak

74. Langilerik gabe jarduten duten instalazioak langilerik gabekotzat jotzen dira, modu horretan jardunaldi osoan edo zati batean aritzen diren (*ordutegiaren zati batean langilerik gabe dihardutenean*) kontuan hartu gabe (1. artikulua). Langilearen instalazioa izateko langilerik gabekoa izatera pasatu aurretik, aldaketa hori dagokion lurralde-ordezkaritzari jakinarazi behar zaiola finkatzen da (2. artikulua).

Bi alderdi horiek 1523/1999 Errege Dekretuan eta 706/2017 Errege Dekretuan jasotzen dira, beraz, ez dute aparteko murrizketarik eragiten.

Ondorioz, LEA/AVC honen iritziz, finkatutako baldintzak proportzionalak dira.

75. Hirugarren pertsonak hornitzen ez dituzten sozietate kooperatiboak baldintza horiek betetzetik salbuesten dira (1. artikulua), azalpen eta arrazoibide gehiago eman gabe:

2.- Hirugarrenak hornitzen ez dituzten sozietate kooperatiboek ez dituzte zertan bete eskakizunok.

Instalazio horiek bazkideek bakarrik erabiltzeko diren neurrian, zentzuzkoa da hirugarren erabiltzaileen arretatik eratorritako betebeharretatik libre uztea. Baina ezin dira hedaturaz instalazioen **segurtasunarekin** lotutako betebeharretatik salbuetsi eta, bereziki, suteen kontra babesteko betebeharretatik. Erabiltzaileen segurtasunean, kooperatiba bateko bazkide edo langilerik gabeko ZG bateko bezero izan, ez litzateke salbuespenik onartu beharko, erregai-hornigailuak manipulatzearen ondoriozko arriskua berbera izanik.

Kontrako kasuan, langilerik gabeko ZG bateko erabiltzaileekin alderatuz tratu ezberdina emateko eta bazkideei betebehar alternatiborik ez exijitzeko arrazoiak behar adina justifikatu beharko lirateke.

76. Ondorioz, LEA/AVC honen iritziz, ez dago justifikatuta sozietate kooperatiboak segurtasunarekin lotutako betebeharretatik salbuestea. Sail proposatzaileak behar adina justifikatu behar du tratu ezberdina ematea edo, bestela, langilerik gabeko ZGen segurtasun-arloko exijentziei dagokienez aldaketa egokiak egin beharko lituzke.

77. Azaldutakoa gorabehera, LEA/AVC honen iritziz, kooperatiben ibilbideak garbi erakusten du langilerik gabeko instalazioek funtzionamendu normalizatua dutela,

orain arte hornidura-gunean langile baten presentzia fisikoaren bidez saihestu litekeen segurtasun-arazo esanguratsurik gabea, MLBNren txostenak azaltzen duen bezala (langilerik gabeak)³¹.

C. II. kapitulua. Erabiltzaileei informazioa ematea. Erreklamazio-orria

78. Hainbat informazio-betebehar jasotzen dira, honako hauekin lotuta:

- informazio-kartelak (3. artikulua)
- gutxieneko seinaleztapena (4. artikulua)
- funtzionamenduari, gorabehereri aurre egiteko moduari eta larrialdietan jokatzeko moduari buruzko jarraibideak biltzen dituen kartela (5. artikulua)
- erregai-hornigailuei eta ur- eta aire-hornigailuei buruzko informazioa aktibatzea (6. artikulua)
- irisgarritasun-neurriak (7. artikulua)
- ordaintzeko moduak (8. artikulua)
- erreklamazio-orriak (9. artikulua)

79. Oro har, langiledun instalazioei eragiten dietenetatik aparteko informazio- eta arreta-betebeharrak justifikatutzat eta proportzionaltzat jo ahal izateko, instalazioan hornidurari buruzko informazioa eman, kontrolatu edo zuzenean gainbegiratzeko zereginak beteko dituen langilerik ez izatearen ondorio logiko eta zuzenak izan behar dute, eta motibazio zehatz hori ez badago, ez da proportzionala ezaugarri astungarriagoak ezartzea.

80. Irizpide horri jarraituz interpretatu behar dira, beraz, 3. artikuluan (informazio-kartelak) eta 7. artikuluan (irisgarritasun-neurriak) finkatutako neurriak. Beste alde batetik, langilerik gabekoak izatearekin zuzenean lotuta ezarritako betebeharrak egokitzat jotzen dira, adibidez, honako hauek: 4. artikuluan (gutxieneko seinaleztapena), 5. artikuluan (funtzionamenduari, gorabeheren aurrean jokatzeko moduari eta larrialdietan egin beharrekoari buruzko jarraibideak), 6. artikuluan (erregai-hornigailuei eta ur- eta aire-hornigailuei buruzko informazioa aktibatzea), 8. artikuluan (ordaintzeko moduak) eta 9. artikuluan (erreklamazio-orriak) jasotakoak.

D. III. kapitulua. Instalazioen segurtasuna

81. Instalazioen segurtasunari buruzko hainbat preskripzio jasotzen dira:

- distantziak (10. artikulua)
- autobabes-plana (11. artikulua)

³¹ <https://www.cnmc.es/eu/node/232349>

- telebista-zirkuitu itxia (TBZI) (12. eta 13. artikulua)
- hornigailuen eta hodian defentsa bertikalak (14. artikulua)
- honako baldintza hauek: iragazgaitasuna, material xurgatzaileen edukiontzia, lurrinen berreskurapena, ur-bilketa, kutxatila, mahuka, tangak, tximistorratzak eta gaintentsio iragankorren aurkako babesa, tenperatura-erregistradoreak eta anemometroak, biltze-tangak (15. artikulua)
- larrialdietarako etengailua (16. artikulua)
- argiztapena (17. artikulua)
- hornidura-ahalmena (18. artikulua)

82. Adierazitakoaren antzera, langilerik gabeko instalazioen erregimenaren berezitasunekin lotuta ez dauden segurtasun-preskripzioak gainerako erregimenei ezarritako baldintza berberetan exijitu beharko dira; ez da proportzionatua baldintza zorrotzagoak ezartzea, 10. artikuluan (distantziak) eta 15.1, 15.8, 15.11 eta 15.12 artikuluetan (hainbat segurtasun-baldintza) finkatutakoetan gerta daitekeen bezala. Beraz, adibidez, ez litzateke ulertuko zoladurak, edo kutxatilik, gasolina-zerbitzugunearen funtzionamendu-erregimenaren –langileak izatea edo ez–araberako ezaugarriak izatea, zaindu beharreko segurtasuna berbera izanda.

83. Beste alde batetik, langilerik gabeko erregimena kontuan hartuta espezifikoki ezarritako betebeharrak neurritzotzat jo behar dira, adibidez: 11. artikuluan (autobabes-plana), 12. eta 13. artikuluetan (TBZI), 14. artikuluan (hornigailuaren babesa eta beste), 15.9 artikuluan (tximistorratza eta gaintentsio iragankorren kontrako babesa), 16. artikuluan (larrialdietarako etengailua) eta 17. artikuluan (argiztapena) jasotakoak.

84. 15.10 artikuluari jarraituz, tenperatura-erregistradoreak eta anemometroak eduki behar dira, aurreko eta alboko haizeak ebaluatzeko, sei hilean behin kalibratu behar dira eta TBZLrekin etengabe konektatuta egon behar dute, dagozkion ondorioak izan ditzaten. Tenperaturekin eta haizearekin lotutako kasuistika aurrerago aztertuko da, E atalean.

85. 18. artikulua finkatutako gehieneko hornidura-ahalmena 706/2017 Errege Dekretuak araututakoaren arabera da (3 minutu, 75 litro), baina 3.500etik gora kiloko gehieneko masa baimendua duten ibilgailuetarako hornigailuei buruzko zehaztasun osagarri bat eransten du (eta gasoliorako bakarrik); salerosketa 15 minutu eta 500 litrorara mugatzen du, hain zuzen ere³².

³² 706/2017 Errege Dekretuak ezarritako muga (3 minutu, 75 litro) Auzitegi Gorenaren aurrean errekurritu da.

E. IV. kapitulua. Suteen aurkako babesak

86. Dekretu-proiektuak suteak antzemateko eta itzaltzeko nahitaezko ekipo automatikoei exijitzen zaizkien baldintzetan sakontzen du eta instalazioak behin-behinekoz ixtea edo egoera jakin batzuetan langileak eduki behar izatea eragin dezaketen protokolo batzuk martxan jartzea aurreikusten du.

87. 706/2017 Errege Dekretuaren arabera (MI-IP 04aren 10.9 artikulua), sistemako osagaiek eta suteak antzemateko eta itzaltzeko sistemak UNE-EN 12416-1 eta UNE-EN 12416-2 arauetan xedatutakoa bete behar dute. Detektatzeko eta itzaltzeko beste baliabide edo agente batzuk erabil daitezke, baldin eta antzeko eragingarritasuna badute eta behar bezala dokumentatuta eta justifikatuta badaude.

88. Dekretu-proiektuak adierazten duenez (zioen azalpena), bestetik, gaur egungo Suteen Kontrako Babes Instalazioen Erregelamenduan (513/2017 Errege Dekretua, maiatzaren 22koa) suteak itzaltzeko sistemak ez daude espresuki araututa gasolina-zerbitzuguneen arloari dagokionez, eta ez dago arau bateraturik, ezta horiek Europar merkaturatzea ahalbidetzen duen Europako ebaluazio-agiririk ere. Beste alde batetik, horiek diseinatu, eraiki eta entseguak egiteko arauetan adierazten denez (UNE EN 12416 araua, 1. eta 2. zatia), instalatu eta merkaturatutako ekipoak epe zehatz batean egokitu behar dira, baina 2017ko abenduaren 12an 513/2017 Errege Dekretua indarrean jartzearen ondorioz, egokitasun-ebaluazio teknikoak (EET) egiteko aukera dago.

89. Dekretu-proiektuak, besteak beste, 706/2017 Errege Dekretuan finkatutakoez gain, honako baldintza hauek biltzen ditu:

a. Babestu beharreko gunea

90. Sistemak gai izan behar du hornigailua erdigunea duen eta 4,5 metroko erradioa duen eremu zirkularrean likido sukoi batek sortutako azaleko suak eragindako sutea itzaltzeko (19. artikulua).

91. Ondorioz, 31,81 m²-ko eremu bat babestu beharko litzateke, 706/2017 Errege Dekretuan definitutakoa baino handiagoa (MI-IP 04aren 10.9 artikulua), azken horretan 12 m²-koa izan behar duela jasotzen baita.

Diseinuari esker, sistemak gai izan behar du hornigailuaren alde bietara 12 metro koadroko eremu laukizuzen batean (3x4) likido sukoi batek sortutako azaleko suak eragindako sutea itzaltzeko. (...) Detektatzeko eta itzaltzeko beste baliabide edo agente batzuk erabil daitezke, baldin eta antzeko eragingarritasuna badute eta behar bezala dokumentatuta eta justifikatuta badaude.

92. Hornigailuaren bi alboak kontuan hartuz gero, Proiektu-dekretuak zehaztutako eremu babestua $63,62 \text{ m}^2$ -koa izango litzateke, beraz, 706/2017 Errege Dekretuan finkatutakoa nabarmen gaindituko luke, azken horretan 24 m^2 -koa izan behar duela jasotzen baita.

93. Dekretu-proiektuaren zioen azalpenean honako hau zehazten da:

«Kontuan hartu behar da gaur egungo legeriak, zehatzago, 706/2017 Errege Dekretuak, IM-04 jarraibide tekniko osagarriaren bidez definitzen duela suteetan babestu beharreko hornitegiaren eremua, erregeaz hornitu nahi duen ibilgailua kokatu behar den laukizuzen batean oinarrituta. Oso zaila da ibilgailua hor kokatzea, suteak itzaltzeko sistema automatikoaren estalpean egon dadin, sutea gertatuz gero».

94. Alegazioei erantzuteko txostenean argudiatzen denez, hornigailuaren mahukaren gehieneko garapena (luzera), Ingalaterrako, AEBko, Australiako eta abarreko araudiak garatutako erreferentzia (txostenean ez da zehazten langileduna edo langilerik gabea izatearen arabera bereizten diren), praktikoagoa da zoruan $3 \times 4 \text{ m}^2$ -ko laukizuzen bat margotzea edo ibilgailuaren kokapena kontrolatzeko bestelako gailuetara jotzea baino. Beraz, «babesak ez du zerikusirik ibilgailu motarekin; mugak mahuka luzatuaren gehieneko luzera -4 m -koa izan behar duela finkatzen da– eta hornidura-emia dira -40 l/min. –, suteak automatikoki itzaltzeko sistemak babestu beharreko eremua ez dadin $4,5$ metroko erradio bat baino handiagoa izan».

95. Babestu beharreko eremua handitzeak $-63,62 \text{ m}^2$ -koa, 24 m^2 -koa izan ordezeremu babestua handitzea eragiten du, eta horrek, zalantzarik gabe, langilerik gabe jarduteko behar diren inbertsioak garestitzen ditu, baita 706/2017 Errege Dekretuan egindako aukerarekin alderatuz ere. Hala ere, garbi dago hornigailua erdian duen eta zabalduetako mahukaren luzerako erradiokoa den zirkulu baten barruko edozein puntutan isur daitekeela erregea, eta horren ondorioz, egoera jakin batzuetan, suteak pizteko arriskua izan, teorikoa bada ere. Beraz, potentzialki arriskutsua den substantziaren igorgailuan jarri behar da arreta eta substantzia hartuko duen ibilgailuaren kokapen gutxi asko zehatzean.

96. Isurtzeko eta/edo suteak pizteko arrisku teorikoa dagoen eremua baino irismen txikiagoa duen suteak itzaltzeko sistema automatizatu bat edukitzea ez da batere eraginkorra, izan ere, ezbeharrari hasieratik aurre egin ahal izango lioketen langilerik gabe, kokapen zehatza alde batera utzita, ondorio izugarri larriak eragin ahal izango lituzke.

97. Ondorioz, LEA/AVC honen ustez, Proiektu-dekretuaren 19. artikuluan finkatzen den suteak itzaltzeko sistema automatizatuak babestu beharreko eremua proportzionala da.

b. Baldintza meteorologikoak

98. Dekretu-proiektuak suteak itzaltzeko sistema automatikoak zein tenperaturatan (-10 °C-tik 50 °C-ra) eta haize-tartetan ($\leq 18,9$ km/h) funtzionatu behar duen zehazten du. Tarte horietatik kanpo, dagozkion protokoloak aktibatu eta agian langilerik gabeko jardura behin-behinekoz etengo da. Orduan, kasuan-kasuan, langiledun zerbitzugune gisa jardutera pasatuko da (26. art.). Era berean, proiektuarekin batera baldintza meteorologikoen azterketa bat aurkeztuko da, egoeraren arabera jarduteko moduari buruzko aurreikuspenak barne hartuta.

Temperatura eta haizea temperatura-erregistradoreen eta anemometroen bidez monitorizatuko dira (15.10 artikulua), suteen kontrako sistemen funtzionamendu egokia bermatzeko.

99. Dekretu-proiektuak, zioen azalpenean, instalazioaren kokalekuko baldintza meteorologikoei garrantzi handia ematen die eta baldintzak finkatzerakoan Euskalmeten datu historikoak kontuan hartu direla aipatzen du, baita zerbitzuguneen segurtasunari buruzko araudi konparatua eta langilerik gabeko zerbitzuguneetako suteak automatikoki itzaltzeko sistemetako akatsek eragindako ondorioen simulazioak balioetsi dituela ere.

Halaber, sail eskudunak adierazi duenez –alegazioei erantzuteko txostenean–, merkatuan ez dago UNE-EN 12416-1 eta UNE-EN 12416-2 arauekin bat datorren suteak itzaltzeko sistemarik, erabat bat datorrenik ez behintzat, eta industriaren arloko eskuduntza duen autonomia-erkidego bakar batean ere ez dago EET erregistratu bakar bat ere, ezta Ekonomia eta Enpresa Ministerioaren jardura horietarako erregistroan ere.

Haizearen abiadura

100. Proiektuarekin batera dauden memoriak kontsultatuta, ez da finkatutako tartearik aukeratzeko inolako justifikaziorik aurkitu, bereziki, haizearen abiadurari dagokionez –azterketa honek horretan jartzen du arreta, izan ere, gure autonomia-erkidegoan finkatutako tenperatura-tartearik (-10 °C-tik a 50 °C-ra) hipotetikoki gainditzea oso ezohikoa izango litzateke–.

Erreferentzia bakarra alegazioei erantzuteko txostenean agertzen da, zeinetan adierazten baita Espainiako eta nazioarteko laborategietan entseguak orduko 18,9 kilometro inguruko haize-baldintzetan egiten direla, eta «proba horiek erakutsi dutenez, haizea dagoenean, haizearen abiadura aldatzeak suteak itzaltzeko sistemaren irismenean eta eraginkortasunean» eragin handia duela. Hau da, entsegu-premisa bat gehieneko abiaduratzat jo da.

101. Haizearen abiadurari dagokionez, honako hau adierazi behar da:

- Itsas-inguruneko haize-balioak adierazten dituen Beauforten Eskala Anemometrikoan³³, 18,9 km/h abiadura «arintzat» jotzen da.
- Aurkako Fenomeno Meteorologikoak Iragartzeko eta Zaintzeko Plan Nazionalak (Meteoalerta) ohartarazpenen honako gutxieneko maila hauek finkatzen ditu³⁴:

Berdea: Ez dago arrisku meteorologikorik.

Horia: Ez dago populazio orokorarentzako arriskurik, baina bai jarduera jakin batzuetarako (ohiko fenomeno meteorologikoak, baina arriskutsuak izan daitezke edo kalteberatasun handiko kokalekua dute, adibidez, konurbazio handi bat).

Laranja: Arrisku meteorologiko handia dago (ezohiko fenomeno meteorologikoak eta ohiko jardueretarako nolabaiteko arriskua dago).

Gorria: Arrisku meteorologikoa muturrekoa da (ezohiko fenomeno meteorologikoak, aparteko indarrekoak eta herritarrentzako oso arriskutsuak).

Maila horiaren kasuan, Arabarako orduko 70 km-ko haize-atalaseak (gehieneko haize-boladak) finkatzen dira eta Bizkaia eta Gipuzkoarako orduko 90 km-koak³⁵. Maila laranjaren eta gorriaren kasuan, Atalase horiek handiagoak dira.

102. Alegazioei erantzuteko txostenean onartzen denez, lurretik 20-40 cm-ra haizearen abiadura 10 metroko altuerakoa baino dezente txikiagoa da (anemometroak jartzeko eta neurketak egiteko erreferentziatzko balioa). Beraz, 10 m-ko altueran 18,9 km/h lurretik 20 cm-ra 12,8 km/h izango lirateke³⁶. Hala ere, Dekretu-proiektuan ez dago horren inguruko ñabardurarik.

103. 2017ko datuetan oinarritutako laginketa batean, kostaldeko hainbat estazio meteorologikotako haizearen abiaduraren ingurukoan, altueran (650 metrotik gorako altuera) –bi eremuak aipatzen dira 26.3 artikuluan– eta hiri- eta landa-inguruetan ikusten denez, langilerik gabeko instalazioek itxi edo zerbitzua langileen bidez eman beharko zuketean, batez beste, urtean 34 egunetan –edo 11 egunetik 1ean– haizeak orduko 18,9 km-ko abiadura gainditzeagatik.

Egun horiek urtarril-martxoan eta abenduan pilatzen dira (kopuru osoaren % 65), baina ingurune batzuetan ia hilero gainditzen da orduko 18,9 km-ko abiadura –eragin txikieneko kokalekuan 5 hiletan gertatzen da–.

³³ http://www.aemet.es/documentos/es/conocermas/maritima/escalas_de_viento_y_oleaje.pdf

³⁴ <http://www.aemet.es/ca/eltiempo/prediccion/avisos/ayuda>

³⁵

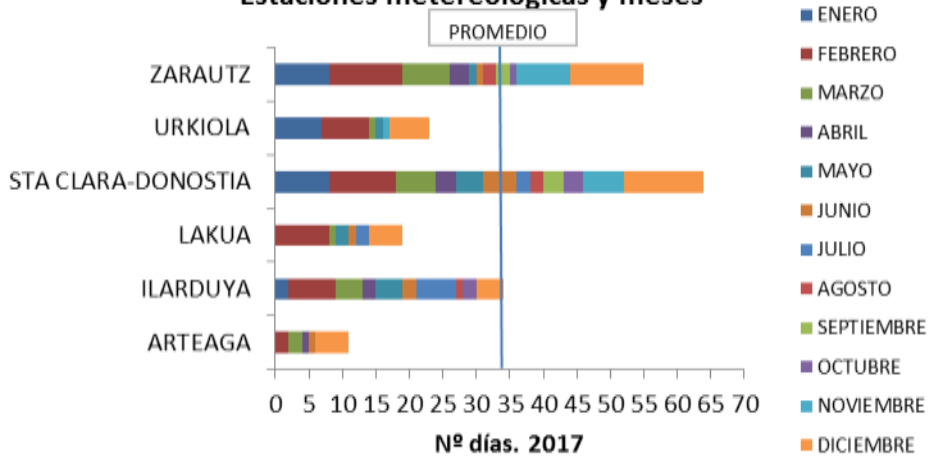
http://www.aemet.es/documentos/es/eltiempo/prediccion/avisos/umbrales_niveles_avisos_meteoalerta_v6.pdf (pág. 13)

³⁶ Hellmanen lege esponenziala.

Beraz, kokaleku batzuetan langilerik gabeko instalazioek, urteko batez besteko gisa, 6 egunetik 1ean gaindituko zuketuen haize-muga finkatua –eragin txikienekoak 33 egunetik 1ean–; hori urtarril-martxo eta abenduan 4 egunetik 1ean gertatuko litzateke –eragin txikienekoak 13 egunetik 1ean–³⁷.

Velocidad del viento > 18,9 km/h. (Nº de días en 2017).
Estaciones meteorológicas y meses

Geuk egin. Iturria: Open Data Euskadi. Eguraldi-estazioak.
http://opendata.euskadi.eus/contenidos/ds_meteorologicos/met_stations_ds_2017/eu_dataset/index.shtml

Oharra: Estazio meteorologikoen hainbat altueratan (9 m-13 m tartean) neurtzen dute haizearen abiadura.

Egoera horretan, langilerik gabeko instalazioek –hornidura-instalazioen jarduna egun kopuru handiegian geldiarazi nahi ez bada eta bezeroek ihes egitea saihestu nahi bada (ez dagokion egunean bakarrik, baita ondorengoetan ere, instalazioa erabili ahal izango den zalantzan dagoelako–, hornidura zuzenean kontrolatu edo gainbegiratuko luketen langileak kontratatu beharko lituzkete, baina ZG horien negozio-eredua, hain zuzen ere, instalazioan *in situ* langilerik izan gabe etengabe irekitzean datza, 24/7 ereduaren arabera, eta kostuen aurrezpen hori erregaien prezioan aplikatzean.

Ezbehar-tasa

104. Ez da Espainiako ZGetako istripuei buruzko datu ofizialik aurkitu, beraz, literatura konparatura jo behar da.

³⁷ 2016, 2017 eta 2018ko urtarril-martxoko epearen azterketa batean ikusten denez, aukeratutako estazio meteorologikoetan haizearen abiadurak batez beste 18, 15 eta 14 egunetan gaindituko zukeen 18,9 km/h-ko abiadura.

Sailak, alegazioei erantzuteko txostenean, suteek ZGen segurtasunean duten eraginaren inguruko honako azterketa hauek aipatzen ditu:

- «Fires at US Service Stations»³⁸ azterlanak islatzen duenez, 2004 eta 2008 artean AEBn urtean batez beste 2 hildako, 48 zauritu eta 20 milioi dolarreko kalteak izan ziren 117.000 zerbitzuguneetan gertatutako istripuetan (2007). Urteko 5.020 suteetatik % 61ean autoak erre ziren (3.050), horietatik % 4 likido sukoiien ihesagatik eta isuriagatik –bereziki, gasolina– eta % 3 erregaia hartzeko teknika edo mekanismo ezegokiengatik.

- «Accidents en Stations-Service France, 1958-2007»³⁹ azterlanean, Frantzian gertatutako 270 istripuren berri jasotzen da; horietan 60 sute eta 32 leherketa izan ziren. Istripu horietako 32 (% 15) erregaia hartzeko eremuan gertatu ziren eta balantze osoa 8 hildako, 18 zauritu larri, 9 zauritu arin, ingurunearen gaineko 157 kalte eta 93 kalte materialekoa izan zen.

MLBNren txostenean (langilerik gabeko instalazioak) ere aipatzen da azken azterketa hori («Accidents...»). Horri jarraituz, erabiltzaileek erregaia hartzerakoan istripuen % 8 bakarrik gertatu zirela nabarmentzen du eta gainerako % 92a mantentze-lanetan, instalazio tangetan erregaia hornitzerakoan eta abar gertatu zela. Horrez gain, bere gomendioak edozein ZGtan –bai langiledunak, bai langilerik gabeak edo autozerbitzua–, istripuen arrisku potentziala mugatzeko helburuarekin, ezarri ahal izango liratekeen segurtasun-sistemekin lotuta daudela azpimarratzen du. MLBNk ondorioztatzen du, beraz, ZGetan langileak egote hutsa ez da istripuen arriskua arindu edo ZGen segurtasuna areagotu dezakeen neurri edo faktore bat.

105. Aipatutako txostenetan ez dira langiledun ZGak eta langilerik gabekoak bereizten; bai, ordea, Frantziako «Accidentologie des stations-service non surveillées»⁴⁰ txostenak, zeinetan 2000-2009 aldiko istripuak aztertuz bi ereduetan segurtasun-gabeziak daudela jasotzen baita, baina langilerik gabekoei *in situ* langilerik ez izateagatik ezin zaiela arriskugarritasun handiagoa egotzi adierazten da.

Hurrengo laburpen-koadroan ikusten denez, langiledun ZGetan hildakoak, zauritu larriak, ingurumenaren gaineko kalteak eta tangen gaineko kalteak eragin zituzten istripu gehiago gertatu ziren; langilerik gabekoetan, berriz, hirugarrenen ondasunen gaineko kalte, hornidura-postu kaltetu, PGLko botilen leherketa eta nahita eragindako ekintza gehiago izan ziren.

³⁸ Ben Evarts. NFPA's «Fires at U.S. Service Stations». April 2011 <https://www.nfpa.org/News-and-Research/Fire-statistics-and-reports/Fire-statistics/Fires-by-property-type/Business-and-mercantile/Fires-at-US-Service-stations>.

³⁹ Ministère de L'Ecologie, de L'énergie, du Développement Durable et de L'aménagement du Territoire. «Accidents en Stations-Service France, 1958 – 2007». https://www.aria.developpement-durable.gouv.fr/wp-content/files_mf/1373977733SY_station_service.pdf

⁴⁰ Bureau d'Analyse des Risques et Pollutions Industriels (BARPI). «Accidentologie des stations-service non surveillées» https://www.aria.developpement-durable.gouv.fr/wp-content/uploads/2013/08/Accidentologie_stations-service-non-surveillees-Vfinal080210.pdf

	Langiledun ZGa	Langilerik gabeko ZGa	Oharrak
Istripu kopurua	60	11	
Heriotza eragin duten istripuen %-a	% 10	% 9	Langileduna: ta ka (2 hildako), leherketa (2), sutea (3) Langilerik gabea: suizidioa (1)
Zauritu larriak eragin dituzten istripuen %-a	% 10	% 0	Langileduna: ta karen ondoren errea (1), PGLaren banaketagatik errea (2) eta langileak lanean ari zirela zaurituta (4)
Hirugarrenen ondasunei eragindako kalteen %-a	% 1,70	% 18	Langileduna: deskargaren ondorengo hidrokarburo-lurrinen leherketa (1) Langilerik gabea: instalazio suntsituak (nahita eragindakoa izatearen susmoa) (3) eta kaltetuak (1)
Ingurumenaren gaineko kalteen %-a	% 32	% 0	Langileduna: hidrokarburoen ihesa
Eragindako banaketa-postuen %-a	% 17	% 36	Langileduna: PGLaren eta gainerako erregai likidoen artean erdibana; ihes, talka eta suteen hedapenean antzeko proportzioak. Langilerik gabea: ponpei eragiten dieten suteak (4)
Eragindako tangen %-a	% 13	% 0	Langileduna: PGLaren tangetan ihesak (2) eta erregai likidoko tangetan (6), 2 ihes eta 4 leherketa.
PGLko botilen leherketaren %-a	% 0	% 45	Langilerik gabea: PGLko botilen leherketak langilerik ez zegoela (5)
Nahita eragindakoen %-a	% 1,70	% 27	

Halaber, azterketak adierazten duenez, datu horietatik erabateko ondorioak ateratzea zaila da.

106. Ondorioz, LEA/AVC honen ustez, ez dago nahikoa justifikaziorik orduko 18,9 km-ko haizea dagoenean langilerik gabeko instalazioak jarduera ixtera edo langileekin jardutera behartzeko.

c. Beste alderdi batzuk

107. EETak egiteko eskakizunak finkatzen dira, adibidez: EAEko gutxieneko eguraldi-baldintzetara egokitzea eta gutxienez 75 litro gasolina isurita egitea (20. artikulua). Lehenengo kasuan, eguraldi-baldintzei buruzko atalean adierazitakoa berresten dugu; isuritako kopurua, berriz, berrikusi egin beharko litzateke, oztopo ez-proportzionala izan daitekeelako, zenbait erakunde tekniko eskudunek kopuru txikiagoekin (25 litro) egin daitekeela adierazi dutelako.

108. Hidranteen sistemaren inguruko segurtasun-preskripzioei dagokienez (25. artikulua) –bi hidrante, 706/2018 Errege Dekretuan bakarrik exijitzen den arren–, arreta-erregimenaren berezitasunen baldintzapean ez dauden neurrian, gainerako erregimenetan ezarritako baldintza berberak exijitu beharko dira, ezaugarri bereziak ezartzea ez baita proportzionala.

109. Gainerakoan, LEA/AVC honen ustez, langiledun instalazioetarako aurreikusitako segurtasun-betebeharren antzekoak ezarri behar dira, edo instalazioan langilerik ez izatearen ondorio zuzena diren betebehar osagarriak edo bestelakoak, 21., 23. eta 24. artikuluetan zehaztutakoak bezala.

F. V. kapitulua. Kontrolatzea, ikuskatzea eta mantentzea

110. Lan- eta segurtasun-ekipoak aldizka berrikusteko prozedurak, egin beharreko ikuskapenak eta hainbat komunikazio-betebehar zehazten dira (27. artikulua).

Txosten osoan azpimarratu dugunez, gainerako erregimenei ezarritako baldintza berberak exijitu behar zaizkie, ez baita proportzionala baldintza zorrotzagoak ezartzea, are gutxiago 706/2018 Errege Dekretuak lan- eta segurtasun-ekipoetan aldizkako ikuskapenak egiteko prozedura bat izateko betebeharra 24 orduz langilerik gabe jarduten duten instalazioetara mugatzen duela kontuan izanik; Dekretu-proiektuak, berriz, ordutegi osoan edo ordutegiaren zati batean langilerik gabe jarduten duten instalazioei hiru hilean behin ikuskapen bat egitea exijitzen die.

111. Instalazioen operatibitatea bermatu eta komunikazio-, monitorizazio-, bideozaintza eta suteen kontrako babes-sistemekin arazorik izanez gero hornidura-guneak funtzionatzea eragozten duten monitorizazio-sistemen (28.-30. artikulua) inguruko hainbat prebentzio biltzen dira. *In situ* langilerik izan gabe erabiltzaileak beti babestuta egotea ziurtatu behar dela eta, LEA/AVC honen ustez, baldintza horiek proportzionalak dira.

G. VI. kapitulua. Zisterna-kamioien deskargak

112. Dekretu-proiektuak 706/2017 Errege Dekretuan jasotakoez gain beste baldintza batzuk gehitzen ditu (MI-IP 04aren 13.4 artikulua), adibidez: instalazioko langileak bertan izatea (31.1 artikulua), gidariak zerbitzuguneko planoak eskura izatea eta karga-ahoen seinaleztapena (31.3), deskargatzeko erabiliko den hornigailuko tangak betetzen ari diren bitartean ibilgailuek erregaia hartzeko debekua (32.1 artikulua) eta deskarga-eremuaren eta presioa arintzeko ahoko hodian inguruko hainbat betebehar (32.2 eta 32.3 artikulua).

113. Instalazioko langileak bertan izatea exijitzea bereziki deigarria da, 706/2017 Errege Dekretuak langilerik ez izatea espresuki aurreikusten duela kontuan hartuta (MI-IP 04aren 13.4 artikulua): «Zisternako gidariak berak bakarrik –instalazioko langileak bertan izan gabe– egiten dituen deskargen kasuan, enpresa banatzaileak/produktuaren jabeak, garraio-enpresak eta produktua jasoko duen enpresak adostu eta sinatutako jarduketa-protokolo bat izan beharko da. Baldintza

horiek langilerik gabeko instalazioei eta, langiledunen kasuan, itxita dauden orduetan aplikatzen dira».

Dekretu-proiektuak deskarga egiterakoan instalazioko langileak bertan egotea exijitzen du; 706/2017 Errege Dekretuak, aldiz, horren ordeztuz gutxieneko eduki batzuk zehaztuko dituen protokolo bat izatea ontzat ematen du. Dekretu-proiektuak ere aipatzen du protokoloa, baina baldintza gehiago exijitzen ditu (zerbitzugunearen plano eta kargatzeko ahoen seinaleztapena).

Langileak bertan izatea exijitzeak negozioaren xede legitimoa desnaturalizatzea eragiten du, errealitateak hori justifikatzeko arriskurik azaleratzen ez duen arren.

114. Ondorioz, LEA/AVC honen ustez, ez dago justifikatuta deskargatzeko eta tangak betetzeko operazioetan instalazioko langileak bertan izatea exijitzea.

115. Gauza bera adierazi behar dugu deskargatzeko eremuaren eta presioa arintzeko ahoko hodiaren inguruko hainbat baldintza ezartzeari dagokionez (32.2 eta 32.3 artikulua).

H. VII. kapitulua. Edozein hornidura-erregimenetan egindako berrikusapenen, proben eta ikusapenen liburua

116. 706/2017 Errege Dekretuaren laugarren xedapen gehigarriaren arabera, Berrikusapenen, Proben eta Ikusapenen Liburuari dagokionez –hor, jarduera bakoitzean lortutako emaitzak erregistratuko dituzte jarduera horiek egiten dituzten enpresa eta erakundeek–, Energiaren, Meategien eta Industria Administrazioaren zuzendariari ahalmena ematen zaio adieraz dezan zer liburu erabiliko den EAEn, goragoko maila bateko arau batek besterik adierazi ezean.

117. Ez dago horren inguruko inolako eragozpenik.

VI. ONDORIOAK

118. EAeko erregaien txikizkako banaketa-merkatuak sektorearen berezko ezaugarriak ditu (kontzentrazio bertikala, enpresen kontzentrazioa eta hornidura eskusiboko hitzarmen sare paraleloak), baina beste eremu geografiko batzuetan baino nabarmenagoak.

119. A gasolioaren eta 95 gasolinaren zergen aurreko prezioak handienak direla ikusi da eta, era berean, EBko batez bestekoaren gainetik daudela. Errealitate horri EAEn, beste autonomia-erkidego batzuekin alderatuta, lehiakortasuna galtzen ari dela

erantsi behar zaio, batez besteko prezioen bilakaera konparatuak adierazten duen bezala.

Horregatik, EAEn konkurrentzia handiagoa sustatu behar da, lehia eraginkor handiagoa egon dadin eta hori prezioetan, berrikuntzaren bultzadan, efizientzia handitzean eta eskainitako produktuen eta zerbitzuen barietatea eta kalitatea areagotzean islatu dadin.

120. Azaldutako datuek EAEn erregaien txikizkako banaketaren merkatuaren inguruko arauketa efiziente baten beharra dagoela berresten dute. Hala ere, Dekretu-proiektuak 706/2017 Errege Dekretuan finkatutako betebeharretatik aparteko beste batzuk ezartzen ditu eta horiek ez dituzte premia, proportzionaltasun eta bazterkeriarik ezeko printzipioak behar bezala betetzen kasu guztietan.

121. LEA/AVC honen txostena Dekretu-proiektuaren aldekoa da, baina jarraian aipatuko ditugun murrizketa edo baldintza batzuk hobeto justifikatzeko beharra ikusten du.

122. Erabiltzaileen eta instalazioen segurtasuna da babestu beharreko funtsezko ondasun juridikoa, baina ezin da artifizialki merkaturan sartzeko oztopo bihurtu, gehiegizko parametroak ezarriz.

LEA/AVC honen ustez, Dekretu-proiektuan jasotako muga batzuen espediente administratiboan justifikazioa falta da eta horrek proportzionaltasun-judizioa egitea eragozten du:

- Sozietate kooperatiboak segurtasunarekin lotutako betebeharretatik salbustea.
- 3.500etik gorako gehieneko masa baimendua duten ibilgailuen kasuan hornidura-muga 500 litrokoa izatea.
- Finkatutako haizearen abiadura-mugak, zeintzuek ixtera edo langileak izatera behartzen baitute.
- Zisterna-kamioiak deskargatzeko operazioan instalazioko langileak bertan izatea exijitzea.

Era berean, LEA/AVC honen ustez, zentzua izateko instalazio guztiei –ematen duten arreta mota gorabehera– baldintza beretan exijitu beharko litzaizkiekeen edo langilerik gabeko instalazioa izateak eragindako premia zehatz batean oinarritu beharko lirakekeen hainbat baldintza zehazten dira, honako auzi hauetan, esaterako:

- Informazio-kartelak.
- Irisgarritasun-neurriak.
- Erreklamazio-orriak.
- Segurtasun-distantziak.

- Hainbat segurtasun-baldintza.
- Hidrante-sistema.
- Lan- eta segurtasun-ekipoak aldizka berrikusteko prozedurak, egin beharreko ikuskapenak eta hainbat komunikazio-betebehar.
- Zisterna-kamioiaren gidariak zerbitzuguneko planoak deskargatzeko aukera izatea eta kargatzeko ahoen seinaleztapena.
- Deskargatzeko eremuaren eta presioa arintzeko ahoko hodiaren inguruko hainbat betebehar.

Espediente administratiboan dokumentazio edo justifikazio gehigarriak jasoz gero, LEA/AVC honek aztertu egingo ditu, justifikazio handiagoa behar duten neurrien proportzionaltasuna baloratzeko.